

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Introdución aos Estudos Literarios	Código	613G02005	
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Filoloxía Española e Latina			
Coordinación	Rodriguez Gonzalez, Olivia	Correo electrónico	olivia.rodriguez.gonzalez@udc.es	
Profesorado	Nodar Manso, Francisco Javier Rodriguez Gonzalez, Olivia	Correo electrónico	francisco.nodar.manso@udc.es olivia.rodriguez.gonzalez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Conceptos básicos no estudo da literatura: xéneros, movementos e técnicas de análise literaria.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A3	Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.
A5	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua española.
A7	Coñecer as literaturas en lingua galega, española e inglesa.
A9	Elaborar textos orais e escritos de diferente tipo en lingua galega, española e inglesa.
A10	Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A14	Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B9	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
----	---

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Conocer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.	A1 A9 A11		
Coñecer as correntes teóricas da ciencia literaria	A3		
Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.	A10		
Coñecer as literaturas en lingua galega, española e inglesa.	A7		
Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.	A10		
Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.	A14		
Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.	A15		
Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua española.	A5	B4	
Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.		B1	
Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.		B2	
Adquirir capacidade de autoformación.		B3	
Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.		B5	
Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		B6	
Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.		B7	
Apreciar a diversidade.		B8	
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.		B9	
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.		B10	
Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.			C1
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		B4	C4
Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.			C5
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			C8
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			C6
Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.	A2		

Contidos	
Temas	Subtemas

1. Fundamentos dos estudos literarios	<ul style="list-style-type: none"> - Obxecto de estudo - Dominios da ciencia literaria - Lingua e comunicación literarias - Periodización literaria - Xéneros literarios
2. A lírica	<ul style="list-style-type: none"> - Concepcións da lírica e xéneros históricos - Métrica e retórica - Teoría da función poética - Enunciación e pragmática líricas
3. A dramática.	<ul style="list-style-type: none"> - Semiótica teatral. Drama e Espectáculo - Tempo e espazo - Personaxe e público - Xéneros históricos. Teoría aristotélica da traxedia
4. O ensaio.	<ul style="list-style-type: none"> - O xénero literario argumentativo - Enunciación e pragmática do ensaio - Conexión do ensaio coa retórica
5. A narrativa	<ul style="list-style-type: none"> - Narratoloxía da historia e do discurso - Modalización narrativa - Temporalización e espacialización narrativas - O personaxe narrativo - Xéneros históricos
6. Panorama histórico da Teoría da literatura.	<ul style="list-style-type: none"> - Antigüidade Clásica - Idade Media e Clasicismo - Romanticismo. Positivismo - Principais correntes dos ss. XX-XXI

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	B1 C3	1	2	3
Sesión maxistral	A1 A2 A3 B3 B5 C1 C4	10	30	40
Resumo	A1 B7 C1	3	3	6
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 B8 B10 C4	3	3	6
Presentación oral	A1 A2 A5 A15 B2 B5 B6 B8 B9 C1 C3 C4 C6	1	1	2
Obradoiro	A1 A2 A7 A9 A11 A14 B3 B4 C5 C6	4	4	8
Esquemas	A2 A10 B7	3	3	6

Recensión bilbiográfica	A1 A2 A7 B7 C1	4	8	12
Lecturas	A5 A7 A14 B1 C7	2	40	42
Proba mixta	A1 A2 A3 A5 A7 A14	2	10	12
Prácticas a través de TIC	A14 A15 B5 B6 B7 B9 B10 C1 C8	2	6	8
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Para a elaboración de traballos procuraranse documentos diversos que serán especificados na aula polo profesor ou a profesora
Sesión maxistral	Sesións de exposición oral por parte do profesor ou profesora, que se esforzarán en transmitir contidos relevantes, aclarando dúbidas xurdidas. É a parte máis importante na transmisión de coñecementos.
Resumo	Práctica que acompaña a elaboración de esquemas
Aprendizaxe colaborativa	Os alumnos utilizarán distintas ferramentas de documentación para solucionar problemas e atopar resultados en común
Presentación oral	Os alumnos escollerán unha obra literaria entre as propostas na aula para o traballo en grupo, e as súas conclusións serán expostas oral e publicamente.
Obradoiro	Traballo na aula sobre distintas cuestións que presenta o fenómeno literario.
Esquemas	Práctica para a constatación dunha boa lectura de artigos, capítulos e outros textos documentais.
Recensión bilbiográfica	As obras literarias asignadas a cada estudante serán obxecto de recensión seguindo as pautas dadas na aula
Lecturas	É a metodoloxía fundamental para iniciarse no estudo da literatura: haberá lecturas teóricas e lecturas de obras literarias.
Proba mixta	Trátase dunha proba escrita que poderá constar tanto de respostas longas e ben argumentadas, como de respostas breves e tipo test, así como de comentarios de breves textos teóricos ou literarios. Na primeira convocatoria referirase á parte teórica da materia. Na segunda convocatoria, incluírá tamén exercicios prácticos para os que non superen as prácticas de aula.
Prácticas a través de TIC	A investigación literaria debe moito ás TIC, imprescindibles para acopio de datos e relación de fenómenos. Realizaranse, se é posible, prácticas na aula net.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resumo Análise de fontes documentais Esquemas Obradoiro Recensión bilbiográfica	A atención personalizada levarase a cabo en función das necesidades do grupo de alumnos ou do estudante en particular, tanto na aula como a través do correo electrónico, o uso da plataforma moodle, ou o diálogo real en horas de atención ao estudante. Para que se realice axeitadamente, é indispensable que os alumnos acudan ás aulas e participen activamente nelas.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A3 A5 A7 A14	Cualificación na proba ou exame teórico	50
Sesión maxistral	A1 A2 A3 B3 B5 C1 C4	A participación do estudante na aula da sesión maxistral será tida en conta na avaliación do curso	5
Presentación oral	A1 A2 A5 A15 B2 B5 B6 B8 B9 C1 C3 C4 C6	Terase en conta na súa avaliación o coñecemento da materia que o alumno demostre, así como a súa habilidade comunicativa e dominio da lingua oral na exposición na aula.	10

Obradoiro	A1 A2 A7 A9 A11 A14 B3 B4 C5 C6	Na aula de prácticas se avaliará o proceso de traballo individual e en equipo	10
Lecturas	A5 A7 A14 B1 C7	Avaliarase o traballo de lectura realizado polo alumno	10
Recensión bibliográfica	A1 A2 A7 B7 C1	Avaliación da resposta do alumno no referente ao seguimento da orientación exposta na aula pola profesora ou profesor, para a realización de recensións, fichas ou comentarios de lecturas	15

Observacións avaliación

Na 1ª oportunidade, realizarase un exame teórico, cuxa nota se unirá á obtida nos traballos prácticos levados a cabo durante o curso. Os alumnos que non superen entón a materia e pasen á 2ª oportunidade, realizarán en xullo un exame máis extenso, que constará dunha parte teórica e outra práctica. A cualificación dese segundo exame será a nota obtida finalmente na materia. En calquera das oportunidades, o alumno deberá obter unha nota mínima de 4 na proba teórica escrita para aprobar a asignatura, tal e como establece a normativa da Facultade de Filoloxía. Os traballos nos que o alumno plaxie serán penalizados cunha cualificación de 0,00. As probas escritas e os traballos deben realizarse con corrección lingüística: o profesor baixará a nota por erros de acentuación, ortografía, puntuación, concordancia sintáctica, por redundancias excesivas, falta de precisión ou pobreza léxica, uso de abreviaturas ou utilización dun rexistro non formal. Na primeira oportunidade de avaliación, será considerado NP o alumno que non se presente á chamada "proba mixta", ou exame relativo á parte teórica da materia. Os repetidores, e os alumnos con exención de asistencia por razóns laborais ou doutra índole, deberán poñerse en contacto co docente ao inicio do curso -e non máis tarde- para a organización da súa docencia.

Fontes de información

Bibliografía básica

- LAPESA, Rafael (2004). Introducción a los estudios literarios. Madrid. Cátedra
 - SILVA, Vítor Manuel de Aguiar e (200). Teoría e metodoloxía literarias. Lisboa, Universidade Aberta
 - GUILLÉN, Claudio, (2005). Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada. Barcelona. Tusquets
 - VIÑAS PIQUER, David (2002). Historia de la crítica literaria. Barcelona. Ariel
 - GARRIDO GALLARDO, Miguel Ángel (1988). Teoría de los géneros literarios. Madrid. Arco
 - VILLANUEVA, Darío (1994). Curso de teoría de la literatura. Madrid. Taurus
 - CABO ASEGUINOLAZA, Fernando / RÁBADE VILLAR, María do Cebreiro (2006). Manual de Teoría de la Literatura. Madrid. Castalia
 - GARRIDO GALLARDO, M. A. dir. (2009). El lenguaje literario. Vocabulario crítico. Madrid, Síntesis
 - CASAS, Arturo (coord.) (2005). Elementos de crítica literaria. Vigo. Xerais
 - GARRIDO, Miguel Ángel (2000). Nueva introducción a la teoría de la literatura. Madrid, Síntesis
 - GUTIÉRREZ CARBAJO, Francisco (2002). Movimientos y épocas literarias. Madrid, UNED
- O PROFESOR INDICARÁ NA AULA AS OBRAS LITERARIAS QUE CADA ALUMNO DEBERÁ LEER EN MODO DE ORIENTACIÓN, INDÍCANSE A CONTINUACIÓN EXEMPLOS DE POSIBLES LECTURAS:
- LÍRICA: George G. Byron, *Baron* (1788-1924), *Poemas escogidos* Charles Baudelaire, *Les fleurs du mal* (1857), *As flores do mal*, *Las flores del mal* Gustavo Adolfo Bécquer, *Rimas* (1859-1870) Rosalía de Castro, *En las orillas del Sar* (1884) Thomas S. Eliot, *The Waste Land*, *La tierra baldía/ estéril* (1922) Dylan Thomas, *The Poems* (1934-1952), *Poemas* Luís Seoane, *Fardel do esilado* (1952) Luis Cernuda, *La realidad y el deseo* (1924-1962) Pier Paolo Pasolini, *Le ceneri di Gramsci* (1957), *Las cenizas de Gramsci* Xosé Luís Méndez Ferrín, *Con pólvora e magnolias* (1976) Luz Pozo Garza, *As arpas de Iwerddon* (2005) Valente, José Ángel, *Poesía* (Visor, 20013) TEATRO: Eurípides, *Electra* (s. V a C.) Ramón del Valle Inclán, *Divinas palabras* (1920), *Luces de Bohemia* (1920) Luigi Pirandello, *Sei personaggi in cerca d'autore* (1921), *Seis personaxes na procura de autor*, *Seis personajes en busca de autor* Bertolt Brecht, *Mutter Courage und ihre Kinder* (1939-1949), *Madre Coraje y sus hijos*, *Nai Coraxe e mais os seus fillos* Jonh B. Priestley, *An inspector calls* (1946), *Llama un inspector / Ha llegado un inspector*, *Chama un inspector*. Arthur Miller, *Death of a salesman* (1949), *A morte dun viaxante*, *La muerte de un viajante* Roberto Vidal Bolaño, *Doentes* (1998) Juan Mayorga, *Himmelweg. Camino del cielo* (2003) Rubén Ruibal, *Limpeza de sangue* (2006) NARRATIVA: Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* (1605, 1615) Charles Dickens, *A tale of two cities* (1859), *Historia de dos ciudades* León Tolstoi, *Smert Ivana Ilyichá*, *A morte de Iván Ilich*, *La muerte de Iván Ilich* (1886) Franz Kafka, *Das Schloß* (1922), *El Castillo* John Dos Passos, *Manhatan Transfer* (1925) Vicente Risco, *O porco de pé* (1928) Gonzalo Torrente Ballester, *Don Juan* (1963) Julio Cortázar, *Rayuela* (1963) Friedrich Dürrematt, *Das Sterben der Pythia* (1976), *La muerte de la Pitia* Carme Riera, *Dins el darrer blau* (1994), *En el último azul* Eva Moreda, *A Veiga é como un tempo distinto* (2011) ENSAIO: Virginia Woolf, *A room of one's own* (1929), *Un cuarto de seu*, *Una habitación propia* Manuel Azaña, *La velada en Benicarló* (1937-1939) Mario Vargas Llosa, *La verdad de las mentiras. Ensayos sobre la novela moderna* (1990) Casares, Carlos, *Un país de palabras*, *Galaxia*, Vigo (1998) Miguel Anxo Murado, *Fin de século en Palestina* (2008) Baceiredo, Rebeca, *A revolución non vai ser televisada* (2013) RECURSOS DIXITAIS: Biblioteca Virtual Galega (Literatura galega), Universidade da Coruña: <http://bvg.udc.es/BibliotecaVirtualCervantes> (Literatura española, iberoamericana, galega, catalá, etc.), Universidade de Murcia: <http://www.cervantesvirtual.com/PortalLiteraturaVasca>: <http://www.basqueliterature.com/es/loturak/euskalit> Literatura catalá en liña: <http://www.lletra.com/BibliotecasVirtuais> en inglés (Literatura angloamericana e traducións doutras literaturas): http://www.online-literature.com/author_index.php <http://www.bartleby.com/authors> <http://www.bibliomania.com/bibliomania-static/index.html> Diccionario Galego Ir Indo: <http://digalego.com/diccionario/html/index.php> Diccionario español RAE: <http://buscon.rae.es/draeI/> Diccionario inglés: <http://www.wordreference.com/es/> La Teoría de la literatura y La Literatura Comparada en Internet, Arturo Casas, Universidade de Santiago de Compostela, 2003 (con enlaces aínda vixentes): <http://web.usc.es/~tlcasas/docs/BAIH.htm> Glosario de narrativa, extraído de Darío Villanueva, *Comentario de textos narrativos: la novela*. Gijón: Ediciones Júcar, págs 181-201: <http://faculty.washington.edu/petersen/321/narrtrms.htm> Retórica: The Forest of Rhetoric. Silva Rhetoricae: <http://humanities.byu.edu/rhetoric/Silva.htm> A isto engádense páxinas web de fundacións, persoais de autores, etc.

Bibliografía complementaria	<p>- VILARIÑO PICOS, Mª Teresa /ABUÍN GONZÁLEZ, (2006). Teoría del hipertexto. La Literatura en la era electrónica. Madrid. Arco</p> <p>- PAVIS, Patrice (1980) (1983). Diccionario del teatro. Barcelona. Paidós</p> <p>- BOBES NAVES, M^a del Carmen (1997). Semiología de la obra dramática. Madrid. Arco</p> <p>- LÓPEZ CASANOVA, Arcadio (1994). El texto poético. Teoría y metodología. Salamanca. Ediciones Colegio de España</p> <p>- CABO ASEGUINOLAZA, Fernando (ed.) (1999). Teorías sobre la lírica. Madrid. Arco</p> <p>- VALLES CALATRAVA, José (dir.) (2003). Diccionario de teoría de la narrativa. Salobreña:Alhulia</p> <p>- GARRIDO DOMÍNGUEZ, Antonio (1993). El texto narrativo. Madrid. Síntesis</p> <p>- WELLEK, R. / WARREN, A. (1948) (1974). Teoría de la literatura. Madrid. Gredos</p> <p>- SILVA, Vítor Manuel de Aguiar e (1966) (1975). Teoría de la Literatura. Madrid. Gredos</p> <p>- POZUELO YVANCOS, J.M. (1988). Teoría del lenguaje literario. Madrid. Cátedra</p> <p>- GENETTE, Gérard (1972) (1989). Figuras III . Barcelona. Lumen</p> <p>- FOKKEMA, D.W. / IBSCH, E. (1988). Teorías de la literatura del siglo XX, 3ª edic.. Madrid. Gredos</p> <p>- BAJTIN, Mijail (1982). La estética de la creación verbal. México. Siglo XXI</p> <p>- BOBES NAVES, M. C.et al. (1995-1998). Historia de la teoría literaria. 2 vols.. Madrid. Gredos</p> <p>- GARCÍA BARRIENTOS, José Luis (2001). Cómo se comenta una obra de teatro. Madrid. Síntesis</p> <p>PARA CADA UN DOS TEMAS INDICARASE UNHA BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA E ACTUALIZADA PARA USO PERSOAL DO ALUMNO EN FUTUROS TRABALLOS.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

<p>Ir a clase.</p>

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías